

Na první až pátou otázku je tedy třeba odpovědět, že čl. 1 odst. 2 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že ani funkce počítačového programu, ani programovací jazyk či formát datových souborů užívaných počítačovým programem za účelem využití některých z jeho funkcí nepředstavují formu vyjádření tohoto programu, a v důsledku toho nepožívají autorskoprávní ochrany počítačových programů ve smyslu této směrnice.⁸

Důvod, proč toto tvrzení považují za problematické je pocit, že dochází k odepření ochrany předmětu, jemuž po právu měla být přiznána. V tomto ohledu však za sebe nechám mluvit samotný SDEU, a to úryvkem, který pochází z téhož rozhodnutí (sic!) a vyjadřuje se k autorskoprávní ochraně prvků, které byly umístěny v manuálu k softwarovému produktu společnosti SAS Institute.

Teprve *výběr, uspořádání a kombinace* těchto slov, těchto číslic nebo *matematických pojmů* autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, tedy uživatelské příručky k počítačovému programu, který představuje duševní výtvar [...]

Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda rozmnožení uvedených prvků představuje rozmnožení vyjádření vlastního duševního výtvaru autora uživatelské příručky k počítačovému programu dotčenému ve věci v původním řízení.⁹

Mám za to, že pokud SDEU pracoval s výše naznačeným „holistickým“ pojetím funkcionality, jednalo by se o zásadní nekonzistenci v přístupu k dvěma odlišným předmětu ohledně toho, zda spadají pod ochranný režim autorského práva či nikoli. Samozřejmě je nutné volit odlišný přístup k běžným literárním dílům a počítačovým programům (například kvůli problematice týkající se interoperability), avšak takto radikální rozdíl by se nutně musel jevit jako excesivní. Spíše tak mám za to, že SDEU analyzovaným rozhodnutím nesdělil vlastně nic a do problematiky autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů žádné světlo nevnesl.

Christian van 't Hof, Rinie van Est, Floortje Daemen: Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things

Eva Fialová

Van 't Hof, Christian; Van Est, Rinie; Daemen, Floortje: Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things. Vyd. 1. Rotterdam: NAI Publisher, 2011. 157 s. ISBN: 978-90-5662-808-6.

Publikace Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things (česky Přihlásit se / odhlásit se.

⁸ Odstavec 46 rozsudku Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09.

⁹ Ibidem, odstavce 67 a 68.

Veřejný prostor jako internet věcí) je výsledkem tříletého výzkumu nizozemského Institutu Rathenau, zaměřeného na výzkum ochrany soukromí, osobních údajů a dalších aspektů informační společnosti.

Jak již název knihy napovídá, je tématem publikace veřejný prostor jako síť, v níž jsou jednotlivé body navzájem propojené informačními a telekomunikačními technologiemi. Lidé, pohybující se tomto prostoru se čím dál častěji, ať vědomky či nevědomě „přihlašují“ do sítě podobné internetu. Autoři publikace popisují fenomén digitalizace veřejného prostoru na konkrétních projektech, představují fungování jednotlivých systémů a analyzují problémy s nimi spojené. Více než na technické fungování systémů se však autoři zaměřují na rizika spojená s ochranou soukromí a užití zpracovávaných dat pro komerční účely.

Zkoumané projekty jsou rozděleny do pěti tematických oblastí. První z nich je digitalizace veřejné dopravy za použití karet vybavených RFID čipem. Autoři porovnávají hongkongský, tokijský, londýnský a nizozemský systém čipových karet nahrazujících klasické časové kupóny. Tato změna vyvolala ve výše zmíněných zemích vlnu kritiky způsobené počátečními chybami systému a obavou, že údaje o vykonaných cestách budou zneužity pro účely přímého marketingu.

Další zkoumanou oblastí je sledování automobilů pomocí sítě GPS a senzorů a kamer instalovaných na silnicích. Kromě původního účelu, kterým je vybírání mýtného pouze v případě uskutečněné jízdy, může být znalost přesné polohy konkrétního vozidla neoprávněně využita policií, či dokonce soukromými společnostmi pro komerční účely.

Třetí oblastí, v níž se v příštích letech čeká masivní rozvoj, je provádění plateb prostřednictvím mobilních telefonů a technologie NFC (*Near Field Communication*). Jako čtvrtou oblast si autoři publikace vybrali kamerové systémy, tzv. CCTV a pátou geodata, zejména pak aplikaci *Google Earth*.

Hlavní pozornost věnují autoři managementu identity (*identity management*) a ochraně prostorového soukromí (*spatial privacy*). Identity management autoři analyzují zvláště pro každou zkoumanou oblast, neboť každá z nich skýtá odlišné problémy z hlediska ochrany osobních údajů. Hlavní otázky jsou však společné a vyplývají z přesunu člověka ze života na síti do života v síti. Digitalizace a s ní související databáze dat způsobuje, že virtuální identita člověka se ve srovnání s jeho fyzikou identitou neustále obohacuje. Virtuální identita nemusí být nutně spojená se jménem. Faktorem ovlivňující odlišné zacházení může být počet logů do sítě. Identity management musí uživatelům sítě poskytovat možnost ovlivnit zda, a jakým způsobem mají třetí osoby přístup k informacím, na jejich základě jsou pak tyto uživatelé posuzováni. Tuto kontrolu své vlastní virtuální identity nazývají autoři zplnomocnění (*empowerment*). Právě hledisko empowermentu je podle autorů to, co by mělo doplnit stávající principy ochrany osobních údajů.

Knihla je doplněna o vysvětlující texty, jež objasňují jak principy fungování technologií zmiňovaných v hlavním textu, tak principy ochrany osobních údajů

a identity managementu. Jelikož jazyk informačních a komunikačních technologií je plný zkratk, přílohou publikace je seznam nejdůležitějších z nich.

Ačkoli tematika, kterou se kniha zabývá, může vyvolat představu, že se jedná o publikaci určenou pouze pro IT odborníky, opak je pravou. Check In / Check Out je knihou určenou pro všechny, kteří se chtějí dozvědět o trendech v digitalizaci prostoru kolem sebe a o rizicích pro soukromí, jenž sebou tato digitalizace přináší.

D. J. B. Svantesson: *Private International Law and the Internet.*

Tereza Kyselovská

D. J. B. Svantesson. *Private International Law and the Internet.* 2nd Edition. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2012. 557 str. ISBN 978-90-411-3416-5.

Dana Svantessona není jistě nutné čtenářům Revue dlouze představovat. Jde o pravidelného účastníka a spoluorganizátora prestižní mezinárodní konference Cyberspace, kterou každoročně pořádá Ústav práva a technologií Právnické fakulty MU. Dan Svantesson působí jako vysokoškolský pedagog na Bond University v Austrálii, je členem řady dalších organizací a edičních rad. Ve své publikační a výzkumné činnosti se zaměřuje na otázku mezinárodního práva soukromého na internetu a s tím spojených otázek. Tento příspěvek si klade za cíl seznámit čtenářem s druhým vydáním jeho monografie *Private International Law and the Internet.*

Na úvod je nutné uvést, že se jedná o jednu z velmi mála publikací, která se zabývá právě touto otázkou. Řada jiných autorů a publikací se věnuje jen vybraným otázkám, typicky e-commerce, online defamation, online intellectual property rights apod. Případě globálně vztahem práva jako takového, internetu a metod regulace. Komplexní přístup k velmi aktuální problematice mezinárodního práva soukromého ve vztazích vznikajících online tak velmi chybí. Dan Svantesson se ve své publikaci zabývá teoreticko-analytickým přístupem k těmto otázkám. Ve své publikaci jde od úvodní popis internetu a mezinárodního práva soukromého přes vybrané právní instrumenty a jejich hraniční určovatele k návrhům de lege ferenda. Pokrývá řadu otázek a problémů. Což se na některých místech projevuje poměrně povrchním přístupem.

Vzhledem k tomu, o jak široké téma se jedná, si jej autor omezil na problematiku smluvních závazků (smlouvy mezi podnikateli a spotřebitelské smlouvy), mimosmluvních závazků (online defamace) a práv k ochranné známce. Tyto okruhy zkoumá z pohledu norem mezinárodního práva procesního (pravidel pro založení, resp. odmítnutí mezinárodní pravomoci soudů, uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí) a kolizních norem (pravidel pro určení práva rozhodného v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem). Analýzu provádí z pohledu vybraných právních řádů, zejména Austrálie, Anglie, Německa, Hongkongu, Číny, Švédska a USA. Zejména pro kontinentálního právníka

je zajímavé srovnání s instituty anglosaského práva nebo „exotických“ právních řádů typu Hong Kong a Čína.

V prvních kapitolách se autor zabývá charakteristikami internetu a mezinárodního práva soukromého. Internet je tradičně pojímán jako místo bez hranic. Naopak mezinárodní právo soukromé je založeno na zásadě teritoriality. Každý právní poměr, událost, věc se sněží navázat pomocí hraničního určovatele k území určitého státu. Pravidla mezinárodního práva soukromého by měla zajišťovat právní jistotu a předvídatelnost. Je pak otázkou, nakolik mám tato „bezhraničnost“ internetu svůj význam. Autor analyzuje jednotlivé charakteristiky internetu a jeho praktické dopady. V dalších kapitolách se autor zabývá rozbohem nejdůležitějších právních předpisů a jejich hraničních určovatelů, především unijních směrnic a nařízení, přímých norem a některých iniciativ na půdě Haagské konference mezinárodního práva soukromého. Tato kapitola se vyznačuje jistou povrchností a zjednodušením. Vzhledem k počtu předpisů autor nešel do detailů jejich právní úpravy. Je třeba říci, že oproti prvnímu vydání byly tyto části upraveny a doplněny. A to především s ohledem na vstup některých nařízení v platnost (Nařízení Řím I, Řím II) a posledních rozhodnutí Soudního dvora EU. Tato rozhodnutí jsou významná (s ohledem na univerzální působnost těchto unijních pramenů) právě pro interpretaci některých hraničních určovatelů v online kontextu. Zřejmě nejvýznamnější a nejdůležitější částí je kapitola zabývající se kritikou stávajících pravidel mezinárodního práva soukromého a procesního.

Autor se zabývá nejen právní úpravou de lege lata, ale v posledních kapitolách činí krok vpřed úvahami o geolokačních technologiích a jejich praktickými dopady. V závěru jsou obsaženy vzorové úmluvy o online smlouvách a online defamací. V této části lze najít zajímavé podněty nejen pro praxi, ale i úvahy na mezinárodní smluvní úrovni. Bonusem oproti prvnímu vydání jsou přílohy, která obsahují jakýsi „checklist“ pro postup při uzavírání online smluv a pro potenciální sporné strany v řízení.

Knihu lze doporučit jak odborníkům v této oblasti, tak studentům a dalším, kteří se chtějí touto fascinující a nesmírně aktuální oblastí zabývat. Publikace obsahuje rozsáhlý poznámkový aparát a přehled použitých zdrojů. Lze ji tak použít jako výborný výchozí bod pro další samostatný výzkum.

Paul Nihoul, Peter Rodford: *EU electronic communications law*

Matěj Myška

NIHOUL, Paul a Peter RODFORD. *EU electronic communications law: competition and regulation in the European telecommunications market.* 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, xxxvi, 499 s. ISBN 9780199601868.

Telekomunikační sítě a služby jsou páteří rozvoje evropského informační společnosti a digitální ekonomiky – s těmito slovy prezentovala Evropská komise druhý regulační